

KAIVOSPIIRIN MÄÄRÄÄMINEN

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on tehnyt seuraavan kaivospiiriä koskevan päätöksen.

Nimi Mustavaara
Hakija Mustavaaran Kaivos Oy
y-tunnus: 2383887-7
Oulu
Suomi

Yhteystiedot:
Mustavaaran Kaivos Oy
Asemakatu 37 B
90100 Oulu

puh. 08-370090

Lisätietoja antaa:
Jukka Pitkäjärvi, puh. 044-488 7200

Hakemuksen peruste

Kaivoslain (503/1965) 40 §:n mukainen kaivoskivennäisten hyödyntäminen edellyttää kaivosoikeuden perustamista. Kaivosoikeus voidaan myöntää hakijalle kaivoslain (503/1965) 4 luvun mukaisen kaivospiiritoimituksen jälkeen. Kaivospiiritoimitusta koskeva päätös (*kaivospiirin määrääminen*) voidaan tehdä, mikäli kaivospiirihakemus täyttää kaivoslaissa säädetyt edellytykset. Tässä päätöksessä on kysymys kaivospiirin määräämisestä.

Vireilletulo

Asia on tullut vireille 27.6.2011 työ- ja elinkeinoministeriöön jätetyllä hakemuksella. *Kaivoslaki (503/1965) on kumottu 1.7.2011 voimaan tulleella kaivoslailla (621/2011), jonka mukaan kumotun kaivoslain nojalla työ- ja elinkeinoministe-*

riössä vireillä olleet asiat siirtyivät kaivosviranomaisena toimivaan Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon (Tukes). Ennen 1.7.2011 vireille tulleet hakemukset ratkaistaan kaivoslain (503/1965) mukaisesti ottaen huomioon uuden kaivoslain (621/2011) siirtymäsäännökset.

Kaivoskivennäinen

Vanadiini, rauta, (titaani)

Kaivospiirin alue

Tämä määräys koskee seuraavia alueita:
Taivalkoski (832) ja Posio (614)

Kaivospiirin käyttöalue

Tilan nimi	Tilan RN:o	Pinta-ala, ha
Rautaruukki	614-407-116-2	236,24
Rautalavotlampi	614-407-11-8	18,1
Kynsiperän jakokunta	614-407-876-6	1,63
Rautaviita	614-407-11-10	16
Kaivos	614-407-116-1	14,08
Rautavaara	832-405-35-9	13,21
Kaivos	832-405-5-24	329,23
Mustavaara	832-405-5-25	682,22
Kanervämäki	832-405-5-18	2,53
Rautaluoma	832-405-5-14	12,13
Kynsiperän jakokunta	832-405-876-13	15,53
Puistola	832-405-5-17	10,11
Ruppula	832-405-5-19	5,15
Koivikko	832-405-5-16	4,28
	Yhteensä ha	1360,44

Kaivospiirin käyttöalueen pinta-ala on 1360,44 ha.

Kaivospiirin apualue

Tilan nimi	Tilan RN:o	Pinta-ala, ha
Mustavaara	832-405-5-25	72,18
	Yhteensä ha	72,18

Kaivospiirin apualueen pinta-ala on 72,18 ha.

Kaivospiirin kokonaispinta-ala on yhteensä 1432,62 ha.

Tässä esitetty ja nyt haettava kaivospiirin rajausta ei ole alkuperäisen hakemuksen mukainen, koska keväällä 2013 kaivosviranomaisen kanssa käytyjen neuvottelujen pohjalta alkuperäisen hakemuksen käyttöalueen rajausta on tässä muutettu.

Kaivospiirin kartta on esitetty liitteessä 5.

Alueesta tarkemmin

Hankkeessa on tarkoitus hyödyntää Posion ja Taivalkosken kuntien alueelle sijoittuvaa Mustavaaran esiintymää, joka geologisesti kuuluu Porttivaaran kerrosintruusion yläosaan. Mustavaaran hyödynnettävä malmi on magnetiittipitoista gabroa, joka sisältää ilmenomagneettiä noin 13,8 % (louhintasuunnitelman mukainen). Vanadiinia on ilmenomagneetissä noin 0,88 %. Ilmenomagneettimalmin louhintaa, rikastusta ja jatkojalostusta suunnitellaan pääasiassa vanadiinin rikastamiseksi. Päätuotteet ovat ferrovaniidiini ja harkkorauta.

Ilmenomagneettimalmin sisältämän titaanin hyödyntämiseksi hakijayhtiö on tehnyt ja tekee edelleen selvityksiä.

Mustavaaran kaivosalue sijaitsee 28 km Taivalkosken kuntakeskuksesta pohjoiseen (maanteitse noin 40 km). Mustavaaran kaivosalueelta on matkaa Loukusan kylään noin 10 km ja Posion kunnan puolella sijaitsevaan Sirniön kylään noin 6 km.

Alueella on aiemmin toiminut Rautaruukki Oy:n avolouhos, rikastamo ja vanadiinitehdas. Toiminta päättyi vuonna 1985 ja kaivospiiri lakkautettiin toiminnan päättyttyä. Toimintaan liittyvät rakennukset ja rakenteet on purettu vuosina 2001-2004.

Mustavaaran Kaivos Oy:llä on alueella hallussaan 4 erillistä valtausta, Kalliolampi 1-4. Kalliolampi 1 sijoittuu vanhan kaivosalueen viereisen seututien (nro 863) länsipuolelle, pääasiassa Kalliolammen ja Matalalammen väliseen maastoon. Kalliolampi 2-4 sijoittuvat vanhan louhoksen kohdalle ja pohjoispuolelle, ulottuen Sirniönjärven länsipuolelta Posion kunnan puolelle.

Kaivospiirin käyttöalueeseen kuuluvat avolouhos, rikastamorakennukset, läjitysalueet (pintamaat, sivukivet, rikastushiekka), varasto- ja huoltoalueet, alueen sisäinen tiestö, sähkölinjat sekä vedenotto- ja vesienkäsittelyalueet. Kaivospiirin apualueelle sijoittuvat sääasema ja siihen liittyvä huoltotie. Apualueen käyttö tarkentuu hankkeen edetessä, mutta mahdollisesti apualueelle rakennetaan putkilinja vesivarastoaltaalta rikastamolle ja varastorakennus.

Kaivos toteutetaan avolouhintana, jossa vanhaa avolouhosta laajennetaan koilliseen, lounaaseen ja luoteeseen sekä syvennetään noin 150 m:n syvyyseksi. Avolouhokselle tulee pituutta noin 2,2 km ja leveyttä noin 0,5-0,7 km. Avolouhoksen pinta-ala tulee olemaan 1,1 km².

Vuosittainen malmin louhinta on noin 3,25 miljoonaa tonnia ja sivukiven louhinta tulee vaihtelemaan välillä 5-9 miljoonaa tonnia. Malmin ja sivukiven suhde on noin 1:2. Vuosittainen kokonaislouhinta on siis välillä 8-12 miljoonaa tonnia. Ensimmäisen 15 toimintavuoden aikana louhitaan malmia noin 45 miljoonaa tonnia ja sivukiveä noin 90 miljoonaa tonnia. Sivukivet läjitetään Mustavaaran koillispuolelle sijoittuvalle sivukivialueelle, jossa läjitystilavuutta on noin 56 miljoonaa kuutiometriä.

Mustavaaran malmin rikastusprosessi perustuu eri vaiheissa tapahtuviin karkea- ja hienomurskauksiin sekä -jauhatuksiin, kuivaerotukseen, luokituksiin, magneettierotuksiin, sakeutukseen ja suodatukseen. Varsinaisessa rikastusprosessissa ei käytetä lainkaan kemikaaleja. Ainoastaan jäännös- ja rikastelietteiden sakeutuksen parantamisessa voidaan joutua käyttämään apukemikaalina flokkulanttia.

Kemikaalien käyttö hankkeen toteuttamisessa muutoinkin on hyvin vähäistä ja merkittävimmät kemikaalikuljetukset liittyvät työkoneiden ja lämpökeskuksen polttoainehuoltoon.

Ilmenomagneetiittirikastetta saadaan vuosittain 450 000 t.

Rikastushiekkaa syntyy vuosittain noin 2,8 miljoonaa t.

Rikastushiekka sisältää rikki- ja kuparikiisua 0,29 %. ABA-testin perusteella määritetty rikastushiekan neutralointipotentiaalisuhde on noin 2,2, joka tarkoittaa sitä, että todennäköisyys happamien suotovesien muodostumiseen on alhainen. Rikastushiekka pumpataan ns. vanhalle rikastushiekka-altaalle, jonka pinta-ala on 1,82 km².

Sähköenergia kaivosalueelle saadaan Posiolta rakennettavasta Fortum Oyj:n 110 kV voimajohdosta. Alueella olevasta 20 kV sähkölinjasta saadaan rakentamisen aikainen sähköenergia.

Mustavaaran kaivokselle on tie Taivalkosken kuntakeskuksesta Posiolle menevältä seututieltä (nro 863). Kaivosalueelle johtava tulotie kunnostetaan vastaamaan liikenteen vaatimuksia.

Mustavaaran kaivoksella tuotettavat rikasteet kuljetetaan jatkojalostusta varten sulattoon, joka tullaan rakentamaan hakijayhtiön toimesta joko Ouluun tai Raahen.

Hankkeeseen liittyvä liikenne kohdistuu pääasiassa seututielle nro 863 ja valtatielle nro 20, joka lisää jonkin verran onnettomuusriskiä (henkilövahingot ja porokolarit) näillä tieosuuksilla.

Suunniteltu kaivostoiminta sijoittuu vanhalle kaivos- ja teollisuusalueelle, jonka välittömässä läheisyydessä ei sijaitse asuinkiinteistöjä tai muita häiriintyviä kohteita. Läheisen seututien varressa sijaitsee noin kilometrin etäisyydellä neljä vakituisesti asuttua rakennusta, joiden voidaan katsoa kuuluvan kaivoksen vaikutusalueelle (melu ja liikenne). Hakijan mukaan hankkeen vaikutukset eivät yllä läheisille suojelualueille.

Mustavaaran alue sijaitsee Taivalkosken paliskunnan alueella. Poronhoitolain mukaan tällä alueella olevaa (valtion) maata ei saa käyttää niin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle. Poronhoito alueella perustuu laajoihin laidunalueisiin ja porojen ympärivuotiseen vapaaseen laidunnukseen. Porot kulkevat luontaisesti kaivosalueen kautta etelään kevättalvella ja pohjoiseen syksyllä.

Mustavaaran Kaivos Oy on liittänyt kaivospiirihakemukseen selvityksen yleisten ja yksityisten etujen turvaamisesta, jossa on kuvattu toimenpiteitä poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi.

Kaavatilanne

Taivalkosken kunnan lausunnon (11.3.2013) mukaan alueella on käynnissä asemakaavan ja osayleiskaavan laatiminen. Näillä kaavoitushankkeilla on tarkoitus selvittää kaivostoiminnasta johtuvia maankäytön tarpeita. Kunta ei vastusta kaivospiirihakemusta tällä kaava-alueella.

Mustavaaran osayleiskaavoitustyö on meneillään ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on ottanut kantaa tehtyihin selvityksiin mm. luonnonsuojelu- ja liikennenäkökohtien osalta YVA- ja kaavoitusmenettelyjen aikana.

Esteettömyystodistus

Taivalkosken kunnan (11.3.2013) ja Posion kunnan (27.2.2013 ja 8.4.2013) lausuntojen mukaan alueella ei ole kaivoslain (503/1965) 6 §:n 1 momentin 3-9 kohdan mukaisia valtauksen esteitä.

Hakemuksen täydentäminen

Hakemusta on täydennetty seuraavasti:

- 19.3.2012; käyttösuunnitelman päivitys
- 5.4.2012; selvitys tehdyistä tutkimuksista
- 1.3.2013; käyttösuunnitelman päivitys, täsmennys kaivospiirin tilojen pinta-ala ja maanomistatietoihin sekä selvitys yleisten ja yksityisten etujen turvaamisesta ja esitys kaivosvakuuden suuruudesta
- 19.3.2013; Taivalkosken ja Posion kuntien lausunnot

Ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA)

Mustavaaran kaivoksesta on suoritettu YVA-menettely, joka on päätynyt vuonna 2010. Yhteysviranomaisena toimi Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus.

Mustavaaran Kaivos Oy on jättänyt kaivoshanketta koskevan ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksen Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon 28.12.2012.

Hankkeen perustelut

Hankkeen perustelut pääpiirteittäin on esitetty liitteessä 1.

Lausuntopyynnöt ja asianosaisten kuuleminen

Ennen asian ratkaisemista Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on varannut mahdollisuuden esittää mielipiteitä kaivospiirihakemuksesta. Mielipidettä on pyydetty niiltä, joiden oikeutta tai velvollisuutta asia koskee, sekä muilta, joiden elinympäristöön, työntekoon ja muihin oloihin asialla voi olla huomattava vaikutus.

Kuulemisesta on ilmoitettu asianosaisille kirjeitse. Asian vireilläolosta ilmoitettiin myös seuraavissa sanomalehdissä: Kaleva ja Koillissanomat.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on pyytänyt ennen päätöksentekoa hakemuksesta lausunnot alueen kunnilta, ELY-keskuksilta, Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin liitoilta, Taivalkosken paliskunnalta, Säteilyturvakeskukselta ja tarvittaessa muussa lainsäädännössä mainituilta tahoilta.

Lausunnot ja mielipiteet sekä hakijan vastine

Hakemuksen johdosta annetut lausunnot, mielipiteet ja hakijan vastine on esitetty liitteessä 2.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ratkaisu

Kainuun-Koillismaan maanmittaustoimistolle annetaan määräys kaivospiiritoimituksen suorittamiseksi.

Hakija: Mustavaaran Kaivos Oy

Kaivospiiri: Mustavaara (kaivosrekisterinumero K8178)

Päätökseen liitetyt lupamääräykset on esitetty liitteessä 3.

Toimituksessa on meneteltävä kuten kaivoslain (503/1965) 4 luvussa ja kaivosasetuksen (663/1965) 3 luvussa on kaivospiiritoimituksesta säädetty. Toimitus

on saatettava loppuun 31.12.2013 mennessä. Toimitusta ei kuitenkaan saa lopettaa, ennen kuin tätä päätöstä koskevat mahdolliset valitukset on lopullisesti ratkaistu.

Maanmittaustoimiston tulee toimittaa kaivospiirin lopullinen kartta Tukesiin.

Päätöksen perustelut

Tukesin perustelut päätökselle on esitetty liitteessä 4.

Vastaus lausunnoissa ja mielipiteissä esitettyyn

Tukesin vastaus hakemuksesta annettuihin lausuntoihin on esitetty liitteessä 4.

Lisätietoja maanomistajille

Tämän päätöksen mukaisessa kaivospiiritoimituksessa muodostetaan hakijalle käyttöoikeus kaivospiirin kiinteistöihin. Kiinteistön omistusoikeus ei siirry hakijalle, ellei siitä erikseen sovita vapaaehtoisella kiinteistökaupalla.

Maanomistajien ja asianosaisten on mahdollista neuvotella hakijan kanssa korvauksista ja muista seikoista myös kaivospiiritoimituksen aikana. Kaivospiiritoimituksen toimitusmiehet antavat tältä osin tarkempia ohjeita tai määräaikoja.

Jos muuta ei sovita, kaivospiiritoimituksessa toimitusmiehet määräävät kiinteistökohtaiset korvaukset sekä korvaukset mahdollisista vahingoista ja haitasta.

Kaivospiiritoimituksessa määrättyjen korvausten lisäksi kaivosoikeuden haltijan on kaivoslain (503/1965) 44 §:n mukaan suoritettava maanomistajalle vuotuinen kaivospiirimaksu, jonka suuruus kaivoslain (621/2011) mukaan tällä hetkellä on 50 €/ha.

Kaivospiiritoimituksessa määrättyjen korvausten lisäksi kaivosoikeuden haltijan on suoritettava maanomistajalle vuotuinen louhimismaksu korvauksena hyväksikäyttämistään kaivoskivennäisistä. Jos maksun suuruudesta ei sovita, voi kumpikin osapuoli hakea maksun määräämistä Tukesista.

Maanomistaja on oikeutettu sivutuotekorvaukseen muuhun kuin kaivostoimintaan käytetyistä kaivostoiminnan sivutuotteista saadusta hyödystä. Kaivoslaki (621/2011) 101 §.

Päätöksen tiedoksianto

Päätöksestä tiedotetaan kaivoslain (621/2011) 58 §:n mukaisesti. Päätös liitteineen toimitetaan postitse hakijalle. Jäljennös päätöksestä toimitetaan kaivospiirin alueen maanmittaustoimistolle, aluehallintovirastolle, Säteilyturvakeskukselle, niille, jotka ovat tätä erikseen pyytäneet, sekä niille kunnille, ELY-keskuksille ja

muille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto tai joilta on pyydetty lausunto.

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Päätöksen antamisesta kuulutetaan Taivalkosken ja Posion kuntien ilmoitustauluilla. Lisäksi tieto päätöksestä julkaistaan sanomalehdissä Kaleva ja Koillissanomat.

Päätösmaksu

Tästä päätöksestä hakijalta perittävä maksu on 60 €.

Maksu peritään hakemuksen jättöhetkellä voimassa olleen työ- ja elinkeinoministeriön maksullisista suoritteista annetun asetuksen mukaisesti. Lasku toimitetaan erikseen.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla hakea muutosta valittamalla Oulun hallinto-oikeuteen.

Valitusaika on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Päätöksestä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Sovelletut oikeusohjeet

Kaivoslaki (503/1965)
Kaivoslaki (621/2011)
Kaivosasetus (663/1965)
Valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012)
YVA-asetus (713/2006)
Luonnonsuojelulaki (1096/1996)
Ympäristönsuojelulaki (86/2000)
Hallintolaki (434/2003)

Lisätietoja

kaivosasiat@tukes.fi tai Ossi Leinonen puh. 029 5052 205

Päivi Rantakoski
johtaja, laitos- ja kaivosvalvonta

Ossi Leinonen
ylitarkastaja

LIITTEET

Liite 1: Hankkeen perustelut pääpiirteittäin

Liite 2: Hakemuksen johdosta annetut lausunnot ja mielipiteet sekä hakijan vastine

Liite 3: Kaivosviranomaisen antamat lupamääräykset

Liite 4: Perustelut lupamääräyksille ja päätöksen perustelut sekä kaivosviranomaisen vastaus hakemuksesta annettuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin

Liite 5: Kartat

Liite 6: Valitusosoitus

Liite 7: Lista asianosaisista

JAKELU

Kainuun-Koillismaan maanmittaustoimisto
Hakija

TIEDOKSI

Taivalkosken kunta
Posion kunta
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Lapin ELY-keskus
Kainuun ELY-keskus
Taivalkosken paliskunta
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Lapin liitto
Säteilyturvakeskus
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Asianosaiset